

5-6 Haziran ODTÜ Otobüs Eylemleri

Yer: ODTÜ Kampüsü, Ankara

Tarih: 5-6 Haziran 1989

Kampüsteki siyasi atmosfer, Nisan ayından itibaren Dinci öğrencilerle yaşanan gerginlikten dolayı sıkıntılı bir süreçten geçiyordu. Bir de üstüne Kampüs girişinde yapılan 1 Mayıs aramaları ve bu aramalarda uygulanan klasikleşmiş '1 Mayıs gözaltıları' da eklenince atmosfer iyice gerginleşti. Ama bu gözaltılar daha öncekiler gibi değil, daha yaygın ve daha uzun süreli olmuştu. Bu durum kampüs içindeki dinci öğrencilere devletin verdiği destek olarak yorumlandı.

Süreç bu şekilde devam ederken, ODTÜ yurtlarında da barınma şartlarıyla ilgili bir türlü düzelmeyen sıkıntılar ve yurtlar yönetimi tarafından öğrenciler üzerinde engelleyici kararlar alınmaya başlandı. 5 Haziran 1989 günü ODTÜ öğrencileri, yaşanan sıkıntıları dile getirmek için ODTU kafeteryasında (yemekhane) öğle yemeği sırasında bir bildiri okuma kararı aldılar.

Bildirinin metni şu şekildeydi:

"ODTÜ yurtlarında barınan öğrencilerin birçok sorunları bulunmaktadır. Yurt yönetiminin katı ve baskıcı tutumu gerici yurt yönetmeliği ile de

birleşince, ODTÜ yurtları adeta bir ücretli yarı açık cezaevi izlenimi uyandırıyor.

Yönetmeliğin büyük bölümünü cezalar, yurtlardaki panoların büyük bölümünü de yasak duyuruları kaplıyor. Yurtlar üniversite yurdu olma niteliğinden çok uzaktadır, öğrenciler yurtlarda sürgün koşullarında yaşıyorlar.

Yurt yöneticileri yetersizdirler. Mesleki yüksek eğitimden geçmemişlerdir. Birçoğu kadrosuz çalışmaktadır. Barınma ve sosyal yaşamı düzenleme ile ilgili hiçbir şey yapmayan yönetimin, yöneticilik adına yaptığı tek şey ceza vermektir. Son olarak, kendi kantinlerinde kendi sorunlarını konuşma cesaretini gösteren arkadaşlarımızdan yüz kadarından, sanki bir suç işlemişlercesine, savunma istediler. Arkadaşlarımızın "diyalog" önerilerine "savunma kâğıdıyla" yanıt veren yurt yönetiminin öğrencilerle olumlu diyalog kurma niyetinde olmadığı açıktır. Aslında yönetim kendi meşruluğuna kendisi bile inanmadığı için diyalog yolunu tıkamaya çalışıyor; cezaların ardına gizleniyor.

Kız ve erkek yurtlarında farklı uygulamalar yapılıyor. Bu, cins ayrımcılığının ve Ortaçağ ahlak anlayışının bir sonucudur. Ailelere sık sık yazılar gönderilerek, öğrenciyle ailesi karşı karşıya getirilmeye çalışılıyor. Özellikle kız arkadaşlarımız üzerinde anne ve babalar da bir baskı aracı olarak kullanılmaya çalışılıyor. Yurt yönetiminin politikası, baskı, sindirme ve kişiliksizleştirmedir. Veliler, kendi evlatlarına değil, gerici yurt yönetimi

ve yönetmeliğine karşı çıkmalıdır... Sorunların giderilebilmesi için yurtların çağdaş bir yönetime ve yönetmeliğine ivedilikle kavuşması gerekir. Kendi yaşadığımız alanın yönetimine katılmak istiyoruz. Gündelik yaşamımızla ilgili kararlarda bizim de söz hakkımız bulunmalıdır. Demokratik ve insanca bir ortamda yaşamak için verdiğimiz mücadele durmayacak. Baskılar haklı ve kararlı mücadelemizi engelleyemez. "

Bildirinin okunması esnasında, okul 'güvenliğinden' sorumlu jandarma müdahale etmek istedi. Öğrenciler bu müdahaleye cevap verince ortam bir anda gerildi. Ve çatal kaşıklar havada uçuşmaya başladı. Bunun üzerine jandarma geri adım atmak zorunda kaldı. Eylemi sonlandıran öğrenciler bir toplantı organize etti. Toplantıda, öğrencilerden bazılarının jandarma tarafından arandığı ve gözaltına alınacağı dile getirildi ve onları korumak için topluca dışarı çıkma kararı alındı. Ankara Kızılay'a giden servis otobüsüne topluca binilerek kampüsten çıkmak planlanırken, jandarmanın kapıda barikat kurduğu görüldü. Otobüs jandarma barikatı önünde durduruldu ve kimlik kontrolü yapılmak istendi. Öğrenciler buna izin vermedi ve arbede çıktı. Jandarma otobüsün geçişine izin vermedi. Ve beklenmeye başlandı. Bu haberin yurtlar bölgesine ulaşması ile birlikte ağırlıkla yurt öğrencilerinden oluşan ikinci otobüs birinci otobüsün olduğu kapıya doğru destek eylemi için yola çıktı. Ve gelip ilk otobüsün arkasında durdu, eyleme dahil oldu. Gergin geçen saatlerden sonra SHP milletvekilleri Fikri SAĞLAR, Rıza ILIMAN,

Mustafa KUL; İnsan Hakları Derneği Genel Sekreteri Akın BİRDAL ve İHD Ankara Şube Başkanı Muzaffer İlhan ERDOST olay yerine ulaştılar. Haliyle devlet erkanı da oradaydı. DGM savcı yardımcısı Yüzbaşı Ülkü COŞKUN sinirli, sabırsız. “Sekiz - on kişi değil, hepsini isterim” deyince Fikri SAĞLAR devreye girdi. Bu ikili arasında gergin diyaloglar yaşandı. En son savcı yardımcısı Ülkü COŞKUN, milletvekili Fikri SAĞLAR’a: “Öldürürüz beyefendi, üç kişi, beş kişi, gerekirse on kişi öldürürüz. Ben bunun hesabını vermeye hazırım” dedi. Milletvekili Fikri SAĞLAR da: “Elbette verirsiniz, siz de hesap vereceksiniz!” diye yanıtladı. 11 öğrencinin gözaltına alınması isteniyordu. Bu haber otobüslere ulaştırıldı. Gözaltına alınmak istenen öğrenciler gözaltı talebini kabul etmelerine rağmen diğer arkadaşları bu durumu kabul etmedi ve yapılan oylamada direnişe devam kararı çıktı.

Bu esnada Fikri SAĞLAR Ankara valisi ile görüşmeye başladı. Fikri SAĞLAR ve vali arasında şu diyaloglar geçti:

F.S. - Ne oluyor? Bu gençlerin üzerine saldıracak mısınız? Hem de bizler burada iken, böyle bir şeyi nasıl yapacaksınız?

Vali — Sabahtan beri bekliyoruz. Artık gücümüzü göstermek zorundayız.

F. S. — Böyle bir hareket sonucunda, devlet gençlerle karşı karşıya gelir. Kan dökülür, istenmeyen olaylara sebep olursunuz. Bunun uzlaşma yolu yok mudur?

Vali — Bize yardım edin. Biz de bir olay olmasını istemeyiz, ama artık sabredemeyiz.

F. S. — Ben de bir olay olmasın diye burdayım. Ne istiyorsunuz?

Vali — 11 suçlu  ğrenci var, onları istiyorum.

F. S. — Diğ rleri ne olacak? Bu  ğrencilere ne yapılacak?

Vali — Diğ rleriyle işimiz yok. Bırakırız. Size söz veriyorum. 11 kişinin sorguları yapılacak. Onlara bir fiske bile vurulmayacak.

F. S. — Sayın vali, demek ki fiske vuruluyor, siz de kabul ediyorsunuz. Ama polise gitmek istemiyorlar.

Vali — Jandarma alayına gitsinler. Sorgulamaları yapılır, yarın DGM'ye çıkarlar. Bize yardım edin.

F. S. — Ben de o çocuklarla birlikte gelsem, onlara sizin adınıza kefil olmuş olurum...

Vali — Hay hay Fikri Bey...

Gerginlik gece yarısına kadar devam etti. Yapılan pazarlıklar sonucu 2 SHP milletvekili otobüslere binerek; bir otobüsle şehir merkezine, diğer otobüsle de yurtlar bölgesine kadar öğrencilere eşlik ettiler. Fikri SAĞLAR da otobüste bulunan ve 11 kişilik listede olan 8 öğrenci ile birlikte jandarma alay komutanlığına gitti. Ve çok daha büyüyecek bir olay makul şartlarda anlaşarak sonlandırıldı.

Ali Osman KOÇAK

İstanbul, 10 Nisan 2021